EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.7.6.
COM(2021) 369 final

2021/0183 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az európai uniós tagállamoknak a Bolíviának a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának az Európai Unió érdekében való elfogadására történő felhatalmazásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményt (a továbbiakban: az 1980. évi Hágai Egyezmény) eddig az összes uniós tagállammal együtt 101 ország erősítette meg. Az egyezmény a status quót kívánja helyreállítani a jogellenesen elvitt vagy visszatartott gyermekek mihamarabbi visszajuttatása révén, a Szerződő Felek által kijelölt központi hatóságok közötti együttműködési rendszer keretében.

Mivel a gyermek jogellenes elvitelének megelőzése a gyermekek jogainak előmozdítását célzó uniós politika fontos része, az Európai Unió nemzetközi szinten tevékenyen fellép az 1980. évi Hágai Egyezmény alkalmazásának javítása érdekében, és a harmadik államokat az egyezményhez való csatlakozásra ösztönzi.

Bolívia 2016. július 13-án letétbe helyezte az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásáról szóló okiratot. Az egyezmény 2016. október 1-jén lépett hatályba Bolíviában.

Az 1980. évi Hágai Egyezmény 38. cikkének (4) bekezdése kimondja, hogy az egyezmény a csatlakozó ország és azon Szerződő Államok között alkalmazandó, amelyek nyilatkozatot tettek a csatlakozás elfogadásáról.

A Bizottság kezdeményezésére konzultáltak az Európai Unió Bíróságával, amely megerősítette, hogy valamely harmadik állam 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadása az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik.

Az Európai Unió Bírósága 2014. október 14-i 1/13. sz. véleményében kimondta, hogy az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik annak elfogadása, hogy valamely harmadik állam csatlakozzon a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. évi Hágai Egyezményhez.

A Bíróság nyomatékosította, hogy – a tagállamok közötti változó geometriát elkerülendő – a kérdést uniós szinten egységesen kell kezelni.

Mivel a gyermekek jogellenes külföldre vitelének kérdése az Európai Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartozik, Bolívia csatlakozásának elfogadásáról uniós szinten, tanácsi határozat útján kell dönteni. Az európai uniós tagállamoknak ezért az Európai Unió érdekében nyilatkozatot kell letétbe helyezniük Bolívia csatlakozásának elfogadásáról.

Az európai uniós tagállamok általi elfogadás nyomán az 1980. évi Hágai Egyezmény Bolívia és – Dánia kivételével – valamennyi uniós tagállam között alkalmazandóvá válna.

• Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel

Ami a gyermekek szülő általi jogellenes elvitelét illeti, az 1980. évi Hágai Egyezmény a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben folytatott uniós igazságügyi együttműködés sarokkövének számító, Brüsszel IIa. rendelet néven ismert 2201/2003/EK tanácsi rendelet nemzetközi megfelelője.

A rendelet egyik fő célkitűzése az, hogy a gyermekek szokásos tartózkodási helyük szerinti tagállamba történő gyors visszavitelét biztosító eljárások megállapításával elrettentsen a gyermekek tagállamok közötti jogellenes külföldre vitelétől. E célból a Brüsszel IIa. rendelet 11. cikke magában foglalja az 1980. évi Hágai Egyezményben megállapított eljárást, és kiegészíti azt bizonyos vonatkozások egyértelműsítése révén, különös tekintettel a kiskorú meghallgatására, a határozat meghozatalának a visszavitel iránti kérelem benyújtásától számított időtartamára és a gyermek visszavitele elutasításának indokaira. A rendelet emellett rendelkezéseket vezet be a különböző tagállamokban hozott, egymással ütköző visszavitelt elrendelő vagy a visszavitel elrendelését megtagadó határozatokra vonatkozóan.

Nemzetközi szinten az Európai Unió támogatja harmadik országok csatlakozását az 1980. évi Hágai Egyezményhez, hogy tagállamai közös jogi keretre támaszkodhassanak a gyermekek jogellenes külföldre vitelét érintő esetekben.

2015 júniusa és 2019 februárja között 18 tanácsi határozatot hoztak annak érdekében, hogy elfogadják 26 harmadik ország (Marokkó, Szingapúr, az Oroszországi Föderáció, Albánia, Andorra, a Seychelle-szigetek, Örményország, a Koreai Köztársaság, Kazahsztán, Peru, Grúzia, Dél-Afrika, Chile, Izland, a Bahamai Közösség, Panama, Uruguay, Kolumbia, El Salvador és San Marino, a Dominikai Köztársaság, Belarusz, Üzbegisztán, Honduras, Ecuador és Ukrajna) csatlakozását a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló 1980. évi Hágai Egyezményhez[1].

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A mostani javaslat egyértelműen kapcsolódik az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkében foglalt, a gyermekek jogainak védelmére vonatkozó általános célkitűzéssel. Az 1980. évi Hágai Egyezmény célja, hogy védelmezze a gyermekeket a szülő általi jogellenes elvitel káros hatásaitól, valamint biztosítsa, hogy a gyermek kapcsolatot tarthasson mindkét szülővel, például a láthatási jogok hatékony gyakorlásának biztosítása révén.

Ugyancsak említésre méltó, hogy a javaslat a közvetítés határon átnyúló családi viták rendezésében történő alkalmazásának előmozdításához is kapcsolódik. A polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól szóló irányelv[2] a családjogra

[1] 18 tanácsi határozatot már elfogadtak, amelyek felhatalmazzák a tagállamokat a következő országok 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadására: **Andorra** (a 2015. június 15-én elfogadott (EU) 2015/1023 tanácsi határozat); a **Seychelle-szigetek** (a 2015. december 10-én elfogadott (EU) 2015/2354 tanácsi határozat); **Oroszország** (a 2015. december 10-én elfogadott (EU) 2015/2355 tanácsi határozat); **Albánia** (a 2015. december 10-én elfogadott (EU) 2015/2356 tanácsi határozat); **Szingapúr** (a 2015. június 15-én elfogadott (EU) 2015/1024 tanácsi határozat); **Marokkó** (a 2015. december 10-én elfogadott (EU) 2015/2357 tanácsi határozat); **Örményország** (a 2015. december 10-én elfogadott (EU) 2015/2358 tanácsi határozat); a **Koreai Köztársaság** (a 2016. december 8-án elfogadott (EU) 2016/2313 tanácsi határozat); **Kazahsztán** (a 2016. december 8-án elfogadott (EU) 2016/2311 tanácsi határozat); **Peru** (a 2016. december 8-án elfogadott (EU) 2016/2312 tanácsi határozat); **Grúzia** és **Dél-Afrika** (a 2017. december 18-án elfogadott (EU) 2017/2462 tanácsi határozat); **Chile, Izland** és a **Bahamai Közösség** (a 2017. december 18-án elfogadott (EU) 2017/2424 tanácsi határozat); **Panama, Uruguay, Kolumbia** és **El Salvador** (a 2017. december 18-án elfogadott (EU) 2017/2464 tanácsi határozat); **San Marino** (a 2017. december 18-án elfogadott (EU) 2017/2463 tanácsi határozat); a **Dominikai Köztársaság** (a 2019. február 18-án elfogadott (EU) 2019/305 tanács határozat); **Ecuador** és **Ukrajna** (a 2019. február 18-án elfogadott (EU) 2019/306 tanácsi határozat); **Honduras** (a 2019. február 18-án elfogadott (EU) 2019/307 tanácsi határozat); **Belarusz** és **Üzbegisztán** (a 2019. február 18-án elfogadott (EU) 2019/308 tanácsi határozat).

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2008/52/EK irányelve (2008. május 21.) a polgári és kereskedelmi ügyekben végzett közvetítés egyes szempontjairól (HL L 136., 2008.5.24., 3. o.);

is vonatkozik a jog érvényesülésén alapuló közös európai térségen belül. Az 1980. évi Hágai Egyezmény a családi viták békés rendezését is szorgalmazza. Az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia által kiadott, bevált gyakorlatokról szóló útmutatók egyikének témája a közvetítés igénybevétele az egyezmény alkalmazási körébe tartozó, gyermekeket érintő nemzetközi családi viták rendezésében. Az Európai Bizottság kezdeményezésére ezt az útmutatót angolon és francián kívül az összes uniós nyelvre, valamint arabra is lefordították, hogy megkönnyítsék a párbeszédet azokkal az államokkal, amelyek még nem erősítették meg az egyezményt, illetve nem csatlakoztak ahhoz, továbbá hogy konkrét megoldásokat találjanak a gyermekek jogellenes külföldre viteléből fakadó problémákra[3].

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

Az 1980. évi Hágai Egyezmény 38. cikke értelmében „[a] csatlakozás csak a csatlakozó Államnak azon Szerződő Államokkal való viszonylatában lesz érvényes, amelyek kinyilvánították, hogy elfogadják a csatlakozást”. Tekintettel arra, hogy a határozat egy csatlakozó állam 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának a tagállamok általi, az Unió érdekében történő kifejezett elfogadására vonatkozik, az alkalmazandó jogalap az Európai Unió működéséről szóló szerződés 218. cikkének (6) bekezdése. Az anyagi jogalap az EUMSZ 81. cikkének (3) bekezdése, ezért a Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően egyhangúlag határoz.

Írországra nézve a 2201/2003/EK rendelet kötelező, ezért Írország részt vesz e határozat elfogadásában és alkalmazásában.

Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

- **Arányosság**

E javaslatot az ugyanebben a kérdésben már elfogadott tanácsi határozatok szerint szövegezték meg, és nem haladja meg az arra vonatkozó célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket, hogy a gyermekek jogellenes külföldre vitelének tárgyában következetes uniós fellépés valósuljon meg annak biztosítása révén, hogy az európai uniós tagállamok meghatározott időkereten belül elfogadják Bolívia csatlakozását az 1980. évi Hágai Egyezményhez.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Bizottság konzultált az európai uniós tagállamokkal a Bolívia 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadása iránti hajlandóságukról, és túlnyomó többségük kedvező véleményt adott.

---

[3] https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=5568&dtid=3

A 2019. július 2-i szakértői találkozó keretében tartott megbeszélések tanúsága szerint a tagállamoknak nincs kifejezett ellenvetésük azzal kapcsolatban, hogy elfogadják Bolívia csatlakozását az 1980. évi Hágai Egyezményhez.

A Bizottság bízik abban, hogy a Tanács polgári jogi munkacsoportjában folytatott további szakmai megbeszélések eredményeként létrejön a tanácsi határozat elfogadásához szükséges egyhangúság.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A 2019. július 2-i szakértői találkozó előkészítése és nyomon követése során a Bizottság szoros kapcsolatban állt a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferenciával és a bolíviai uniós küldöttséggel.

- **Hatásvizsgálat**

A 2015 és 2019 között már elfogadott, több harmadik államnak az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásáról szóló 18 tanácsi határozathoz hasonlóan – a jogalkotási aktus jellegére való tekintettel – nem készült külön hatásvizsgálat. Mindazonáltal a 2019. július 2-i szakértői találkozón, amelyen valamennyi uniós tagállam képviseltette magát, megvizsgálták az egyezmény Bolívia általi végrehajtásának szintjét. A találkozót követően a Bizottság szorosan figyelemmel kísérte a Bolíviában bekövetkezett további fejleményeket.

Bolívia sajátossága, hogy az 1980. évi Hágai Egyezmény értelmében kijelölt központi hatóság a Külügyminisztérium, míg az egyezmény tényleges alkalmazása az Igazságügyi Minisztériumon belül egy másik hivatalban történik. 2018-ban emiatt több panaszt nyújtottak be, mivel a bolíviai központi hatóság elmulasztotta az azonnali intézkedést. Mindazonáltal 2019-ben ez nem ismétlődött meg. A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia regionális irodája szoros kapcsolatban áll a központi hatósággal, de 2020 novemberében új kormány lépett hivatalba, a központi hatóságnak pedig 2021 februárjától új vezetője van. Bolívia kifejezte, hogy kész kezelni bizonyos strukturális problémákat, például a bürokráciát és a késedelmeket, és e tekintetben támogatást kért a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia regionális irodájától, valamint nagykövetségén keresztül kapcsolatba lépett a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia hágai központjával is. Ez jól mutatja a kérdés iránti politikai érdeklődést és Bolívia arra való törekvését, hogy csatlakozása szélesebb körű elfogadottsága érdekében minél több szerződő felet győzzön meg.

Bolívia 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozását 13 szerződő fél fogadta el, köztük Svájc is.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javasolt megállapodásnak nincsenek költségvetési vonzatai.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Mivel a javaslat csupán az európai uniós tagállamoknak a Bolívia 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának elfogadására való felhatalmazását érinti, végrehajtásának figyelemmel kísérése arra korlátozódik, hogy a tagállamok tiszteletben

tartják-e a nyilatkozat szövegét, valamint az annak letétbe helyezésére és a Bizottság letétbe helyezésről való tájékoztatására vonatkozóan a Tanácsi határozatban megállapított időkeretet.

2021/0183 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az európai uniós tagállamoknak a Bolíviának a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának az Európai Unió érdekében való elfogadására történő felhatalmazásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (3) bekezdésére, összefüggésben 218. cikke (6) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament véleményére[4],

mivel:

(1) Az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkében foglaltak szerint az Európai Unió egyik célja, hogy előmozdítsa a gyermekek jogainak védelmét. A gyermekek jogellenes elvitellel vagy visszatartással szembeni védelmét szolgáló intézkedések e politika fontos részét képezik.

(2) A Tanács elfogadta a 2201/2003/EK rendeletet[5] (a továbbiakban: Brüsszel IIa. rendelet), amelynek célja, hogy megvédje a gyermekeket a jogellenes elvitel vagy visszatartás káros hatásaitól, és eljárásokat állapítson meg a szokásos tartózkodási helyük szerinti államba történő gyors visszatérésük biztosítására, valamint garantálja a kapcsolattartási jogok és a felügyeleti jogok védelmét.

(3) A Brüsszel IIa. rendelet kiegészíti és megerősíti a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményt (a továbbiakban: az 1980. évi Hágai Egyezmény), amely nemzetközi szintű kötelezettségi és együttműködési rendszert hoz létre a szerződő államok, illetve a központi hatóságok között, és célja a jogellenesen elvitt vagy visszatartott gyermekek gyors visszatérésének biztosítása.

(4) Az Unió valamennyi tagállama részes fele az 1980. évi Hágai Egyezménynek.

(5) Az Unió arra ösztönzi a harmadik államokat, hogy csatlakozzanak az 1980. évi Hágai Egyezményhez, és támogatja az 1980. évi Hágai Egyezmény helyes végrehajtását, többek között azáltal, hogy a tagállamokkal együtt részt vesz a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia által rendszeresen szervezett különbizottságokban.

(6) Az uniós tagállamok és a harmadik államok között alkalmazandó közös jogi keret lehet a legjobb megoldás az érzékeny természetű, a gyermekek jogellenes elvitelét érintő nemzetközi esetekre.

---

[4] HL C , , . o.

[5] A Tanács 2201/2003/EK rendelete (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 338., 2003.12.23., 1. o.).

(7) Az 1980. évi Hágai Egyezmény kimondja, hogy az egyezmény a csatlakozó állam és azon szerződő államok között alkalmazandó, amelyek nyilatkozatot tettek a csatlakozás elfogadásáról.

(8) Az 1980. évi Hágai Egyezmény nem teszi lehetővé, hogy az olyan regionális gazdasági integrációs szervezetek, mint az Unió, annak szerződő feleivé váljanak. Az Unió ezért nem csatlakozhat az egyezményhez, és nem helyezhet letétbe valamely állam csatlakozásának elfogadásáról szóló nyilatkozatot sem.

(9) Az Európai Unió Bíróságának 1/13. sz. véleménye értelmében az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján tett, elfogadásról szóló nyilatkozatok az Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartoznak.

(10) Bolívia 2016. július 13-án letétbe helyezte az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásáról szóló okiratát. Az egyezmény 2016. október 1-jén lépett hatályba Bolíviában.

(11) A Bolíviában fennálló helyzet értékelése nyomán megállapítást nyert, hogy az európai uniós tagállamok az 1980. évi Hágai Egyezményben foglalt feltételek alapján az Unió érdekében el tudják fogadni Bolívia csatlakozását.

(12) Az európai uniós tagállamokat ezért fel kell hatalmazni arra, hogy az e határozatban foglalt feltételeknek megfelelően az Unió érdekében letétbe helyezzék a Bolívia csatlakozásának elfogadásáról szóló nyilatkozatukat.

(13) Írországra nézve a Brüsszel IIa. rendelet kötelező, ezért Írország részt vesz e határozat elfogadásában és alkalmazásában.

(14) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az európai uniós tagállamok felhatalmazást kapnak arra, hogy az Unió érdekében elfogadják Bolívia csatlakozását a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményhez (a továbbiakban: az 1980. évi Hágai Egyezmény).

Az európai uniós tagállamok legkésőbb [tizenkét hónappal e határozat elfogadása után] nyilatkozatot helyeznek letétbe az alábbi formában arról, hogy az Unió érdekében elfogadják Bolívia csatlakozását az 1980. évi Hágai Egyezményhez:

„[TAGÁLLAM teljes neve] kijelenti, hogy az (EU) 2021/... tanácsi határozattal összhangban elfogadja Bolívia csatlakozását a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezményhez”.

Az európai uniós tagállamok tájékoztatják a Tanácsot és a Bizottságot a Bolívia csatlakozásának elfogadásáról szóló nyilatkozatuk letétbe helyezéséről, és a letétbe helyezést követően két hónapon belül közlik a Bizottsággal a nyilatkozat szövegét.

2. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

3. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök